

نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی

کووید-۱۹

The mediating role of parental burnout in the relationship between psychological distress and child abuse in the Covid-19 pandemic

Mehdi Shomali Ahmadabadi

PhD in Psychology, Islamic Azad University, Isfahan branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.

Atefeh Barkhordari Ahmadabadi *

Master's student in clinical psychology, Islamic Azad University, Isfahan branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.
Atefeh.8449@gmail.com

مهدی شمالی احمدآبادی

دکتری روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

عاطفه برخوردار احمدآبادی (نویسنده مسئول)

دانشجوی کارشناسی ارشد، روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

Abstract

The present study was conducted to investigate the mediating role of parental burnout in the relationship between mental distress and child abuse in the covid-19 pandemic. The statistical population of the research included all mothers of secondary school students in Ardakan city in the academic year 1400-1401. 248 people were selected with convenience sampling and answered the standard child abuse questionnaires (CAQ) Hosseinkhani et al., (2012), psychological distress (DTQ) Kessler et al. Structural equation modeling was used for data analysis. The results showed that there is a significant positive relationship between mental distress and parental burnout with child abuse ($P < 0.05$). Also, the results showed that parental burnout has a direct and significant effect on child abuse and mental distress on parental burnout ($P < 0.05$). Also, psychological distress through parental burnout had an important indirect impact on child abuse ($P < 0.05$). Therefore, the research model has a good fit, and psychological distress due to parental burnout is related to misbehaving children during the COVID-19 pandemic, and these findings can be used in educational programs and interventions related to families in epidemic conditions.

Keywords: Psychological Distress, Parental Burnout, Child Abuse, Covid-19 pandemic.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹ انجام شد. جامعه آماری پژوهش مشتمل بر کلیه مادران دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اردکان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. ۲۴۸ نفر با روش در دسترس انتخاب و به پرسشنامه‌های استاندارد کودک‌آزاری (CAQ) حسینخانی و همکاران، (۱۳۹۲)، پریشانی روانی (DTQ) کسler و همکاران (۲۰۱۲) و فرسودگی والدینی (PBQ) بریاندو و همکاران (۲۰۱۸) پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد بین پریشانی روانی و فرسودگی والدینی با بدرفتاری با فرزندان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($P < 0.05$). همچنین نتایج نشان داد فرسودگی والدینی بر بدرفتاری با فرزندان و پریشانی روانی بر فرسودگی والدینی اثر مستقیم و معنی‌داری دارد ($P < 0.05$). همچنین پریشانی روانشناختی از طریق فرسودگی والدینی اثر غیر مستقیم معنی‌داری بر بدرفتاری با فرزندان داشت ($P < 0.05$). بنابراین مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار بوده و پریشانی روانشناختی به واسطه فرسودگی والدینی با بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹ ارتباط دارد و می‌توان از این یافته‌ها در برنامه‌های آموزشی و مداخلات مرتبط با خانواده‌ها در شرایط همه‌گیری استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: پریشانی روانی، فرسودگی والدینی، بدرفتاری با فرزندان، پاندمی کووید-۱۹.

ویرایش نهایی: تیر ۱۴۰۳

پذیرش: آبان ۱۴۰۲

دریافت: آبان ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

مقدمه

در همه‌گیری کووید-۱۹ دولت‌ها در تلاش برای کاهش شیوع بیماری، مجبور به تعطیلی بسیاری از مکان‌های عمومی از جمله مدارس و مراکز مراقبت از کودکان شدند (کولور^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). اگرچه این اقدامات محدودکننده، فاصله‌گذاری اجتماعی و تعطیلی مدارس در کاهش سرعت انتقال ویروس مفید و ضروری بوده (لوارد و لو^۲، ۲۰۲۰)، اما ممکن است عواقب روانی و اجتماعی ناخواسته، به ویژه برای جمعیت‌های آسیب‌پذیر از جمله کودکان و نوجوانان را به دنبال داشته باشد (کولور و همکاران، ۲۰۲۱). یکی از آسیب‌هایی که مطالعات مختلفی نیز افزایش شیوع آن را در همه‌گیری کووید-۱۹ گزارش کردند، بدرفتاری با فرزندان^۳ است (سلوی^۴، ۲۰۲۲؛ نگوین^۵، ۲۰۲۱، اورتیز^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). سازمان جهانی بهداشت^۷ بدرفتاری با فرزندان را به رفتارهایی نسبت می‌دهد که آزار عمدی روانی، جسمی، جنسی و یا غفلت والدینی را به دنبال داشته باشد (مندیس^۸ و همکاران، ۲۰۰۷). نیشگون گرفتن، تحقیر، سرزنش، تهدید و فریاد زدن، اشکالی از بدرفتاری با فرزندان است که به طور آگاهانه و یا ناآگاهانه توسط برخی از والدین، انجام می‌شود (سلوی، ۲۰۲۲). اگرچه آسیب‌های جسمی بدرفتاری با فرزندان ممکن است در مدت زمان کوتاهی از بین برود اما اثرات روانی آن می‌تواند تا مدت‌های زیادی و گاه‌ها تا پایان عمر ادامه یابد (شمالی و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین بدرفتاری با فرزندان، فرد را در معرض مصرف سیگار، مواد مخدر و الکل قرار داده و مشکلات جسمی مثل سرطان، چاقی و مشکلات جنسی را به دنبال داشته باشد (سنیه^۹ و همکاران، ۲۰۲۲).

جستجوهای انجام شده در منابع اطلاعاتی مختلف نشان داد که عوامل مختلفی مانند سابقه اختلالات روانی والدین (باخ^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۲)، مشکلات فرزندپروری (استیونسون^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۱)، سوءمصرف مواد در والدین (جرنبرو^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۲)، طلاق والدین (سنیه و همکاران، ۲۰۲۲)، در بدرفتاری با فرزندان نقش دارد. این یافته‌ها نقش والدین و مشکلات روانشناختی آن‌ها در بدرفتاری با فرزندان را نشان می‌دهد. پریشانی روانی^{۱۳} یکی از مشکلات روانشناختی است که برخی از افراد در شرایط دشوار مستمر زندگی تجربه می‌کنند (ژیانگ^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۰). زمانی که مشکلات روانشناختی چون افسردگی، اضطراب و استرس افزایش یابد، افراد حالتی را تجربه می‌کنند که به عنوان پریشانی روانی شناخته می‌شود (سنات^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۱). مطالعات مختلفی در خصوص نقش همه‌گیری کووید-۱۹ در تشدید پریشانی روانی انجام شده و مرور این مطالعات نشان می‌دهد که همه‌گیری کووید-۱۹ با تشدید پریشانی روانی همراه بوده است (ژیانگ و همکاران، ۲۰۲۰؛ سنات و همکاران، ۲۰۲۱؛ علی مردای^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۱)، آنچه نگرانی‌های زیادی را به دنبال داشته است. همچنین بر اساس نتایج مطالعات مختلف، والدین با سابقه پریشانی روانی با احتمال بیشتری با فرزندان خود بدرفتاری می‌کنند (ناوا^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۸، سنات و همکاران، ۲۰۲۱، سلوی، ۲۰۲۲، جانسون-رید^{۱۸} و همکاران، ۲۰۲۰)، از آنجاکه همه‌گیری کووید-۱۹ با تشدید پریشانی روانی والدین همراه بوده (ژیانگ و همکاران، ۲۰۲۰)، خطر بدرفتاری با فرزندان نیز در این شرایط افزایش یافته است (پیتزیگا^{۱۹} و همکاران، ۲۰۲۱).

اما مساله دیگر این است که علی‌رغم وجود پریشانی روانی در بسیاری از والدین، همه آن‌ها با فرزندان خود بدرفتاری ندارند. بنابراین به نظر می‌رسد که رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان می‌تواند تحت تاثیر متغیرهای میانجی قرار گیرد. به نظر می‌رسد چون پریشانی روانی، مشکلات فرزندپروری را افزایش می‌دهد (باخ و همکاران، ۲۰۲۲) و فرزندپروری ناکارآمد نیز یکی از عوامل تشدیدکننده

1. Kovler
2. Lewnard & Lo
3. Child abuse
4. Selvi
5. Nguyen
6. Ortiz
7. WHO
8. Mendis
9. Sanayeh
10. Bauch
11. Stevenson
12. Jembro
13. psychological distress
14. Xiong
15. Cénat
16. Alimoradi
17. Nawa
18. Jonson-Reid
19. Pizziga

بدرفتاری با فرزندان است (استیونسون و همکاران، ۲۰۲۱)، از این‌رو مشکلات فرزندپروری می‌تواند در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان نقش میانجی داشته باشد. فرسودگی والدینی^۱ یکی از مخرب‌ترین مشکلات مرتبط با فرزندپروری است (پریخدکو^۲ و همکاران، ۲۰۲۰) که به عنوان وضعیتی مزمنی تعریف می‌شود که به دلیل فشار بالای فرزندپروری ناشی از عدم تطابق بین منابع در دسترس خانواده‌ها و منابع مورد نیاز برای تربیت فرزندان ایجاد می‌شود و ابعاد خستگی نقش والدگری^۳، تقابل با نقش والدگری قبلی^۴، بی‌زاری از والدگری^۵ و فاصله عاطفی از فرزندان^۶ را شامل می‌شود (میکولایچاک^۷ و همکاران، ۲۰۱۸). به طور کلی صاحب‌نظران حوزه خانواده به اتفاق بر نقش فرسودگی والدینی در بروز رفتارهای مخربی چون بدرفتاری با فرزندان تأکید دارند (جیمز^۸ و همکاران، ۲۰۲۰)؛ استیونسون و همکاران، ۲۰۲۱). در واقع از آنجاکه مشکلات فرزندپروری عاملی مهم در بروز بدرفتاری با فرزندان است (استیونسون و همکاران، ۲۰۲۱)، به نظر می‌رسد چنانچه پریشانی روانی در پاندمی کووید-۱۹ به فرسودگی والدینی منجر شود، احتمال بدرفتاری با فرزندان افزایش خواهد یافت. در پاندمی کووید-۱۹، والدین و بخصوص مادران نگرانی‌های زیادی در مورد مسائل بهداشتی، رفتاری، مشکلات آموزشی و حتی کارهای روزمره فرزندان خود دارند و این مساله می‌تواند، فرسودگی والدینی را تشدید کند. در تأیید این ادعا، نتایج مطالعه‌ای در مالزی نشان می‌دهد که در همه‌گیری کووید-۱۹، والدین بیشتر در معرض فرسودگی والدینی هستند (مانجا^۹ و همکاران، ۲۰۲۰). پرهیدکو و همکاران (۲۰۲۰)، نیز در پژوهش خود نتایج مشابهی را گزارش کردند. شمالی و همکاران (۱۴۰۰) نیز نشان دادند که کووید-۱۹ خطر فرسودگی والدینی را افزایش می‌دهد. در مطالعات مشابهی آگیار^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۱) و کر^{۱۱} و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان دادند که پاندمی کووید-۱۹ با افزایش فرسودگی والدینی همراه بوده است.

با در نظر گرفتن پیامدهای منفی بدرفتاری با فرزندان به نظر می‌رسد این مساله باید به عنوان یکی از موضوعات بحث‌برانگیز، محل بررسی و بحث متخصصان و صاحب‌نظران باشد. حال آنکه این مساله کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته به طوری که مطالعه‌ای که اهداف مطالعه حاضر را به طور کامل در بر گیرد، در دسترس قرار نگرفت. پژوهش‌های موجود نیز به صورت مختصر به برخی از عوامل اثرگذار بر بدرفتاری با فرزندان پرداختند. در واقع پژوهش‌های پیشین هر کدام به صورت جداگانه روابط بین متغیرهای پژوهش حاضر را در قالب مطالعات همبستگی و یا رگرسیون نشان داده‌اند، و پژوهشی که این متغیرها را در کنار یکدیگر و به عنوان یک مدل منسجم مورد بررسی قرار دهد، در دسترس قرار نگرفت. بنابراین، از آنجا که در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان مطالعات اندکی صورت گرفته است و نظر به اهمیت فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان و وجود خلاء پژوهشی موجود، این پژوهش با هدف بررسی نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹ انجام شد.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش متشکل از کلیه مادران دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اردکان از ۲۱ مهر تا ۱۳ آبان ۱۴۰۰ بود و نمونه‌گیری به شیوه در دسترس انجام شد. از آنجاکه در مدلسازی معادلات ساختاری حداقل حجم نمونه بر اساس متغیرهای پنهان تعیین می‌شود نه متغیرهای مشاهده‌پذیر؛ (۵ تا ۲۰ نمونه برای هر عامل یا متغیر پنهان لازم است)، اما به طور کلی حداقل ۲۰۰ نمونه توصیه شده است (حبیبی و عدن‌ور، ۱۳۹۶). در این مطالعه حجم نمونه ۲۵۰ نفر تعیین شد تا اطمینان لازم را در مورد توان آماری مطلوب و کفایت نمونه‌برداری فراهم کند، همچنین از احتمالات مربوط به مخدوش شدن، پاسخ ندادن و مفقود شدن پرسشنامه‌ها جلوگیری شود. ملاک‌های ورود شامل تمایل برای شرکت در

1. Parental Burnout
2. Prikhidko
3. exhaustion in one's parental role
4. contrast with previous parental self
5. feelings of being fed up with one's parental role
6. emotional distancing from one's children
7. Mikolajczak
8. James
9. Manja
10. Aguiar
11. Kerr

پژوهش و پاسخ به سوالات پرسشنامه‌ها، داشتن دانش آموز دوره متوسطه، توانایی شناختی و داشتن تحصیلات لازم برای پاسخگویی به سوالات و ملاک خروج نیز عدم دقت در تکمیل پرسشنامه‌ها بود. پس از انجام مراحل قانونی و انجام هماهنگی‌های مورد نیاز با آموزش و پرورش شهرستان اردکان، پرسشنامه‌ها با توجه به خطر انتشار کرونا به صورت مجازی طراحی و در گروه والدین دانش‌آموزان در شبکه شاد ارسال شد. پرسشنامه‌ها به گونه‌ای طراحی شد که تنها والدین دانش‌آموزان دوره متوسطه بتوانند سوالات را به طور کامل پاسخ دهند. سایر والدین فقط وضعیت پریشانی روانی خود را بررسی کردند. همچنین پس از اتمام فرآیند پاسخدهی از شرکت‌کنندگان خواسته می‌شد تا در صورت تمایل با انتخاب گزینه ارسال، در پژوهش شرکت نمایند. رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان از حضور در پژوهش، حفظ رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات هویتی از جمله ملاحظات اخلاقی بود که در این مطالعه در نظر گرفته شد. در محدوده شروع تا پایان پژوهش ۱۵۵۸ نفر پرسشنامه را مشاهده، ۳۸۸ نفر به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند و در مجموع ۲۴۸ نفر معیارهای ورود به پژوهش را داشتند. در نهایت داده‌های ۲۴۸ نفر با استفاده از روش همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری و با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای SPSSv26 و Amosv24 تحلیل شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه کودک‌آزاری (CAQ):^۱ این پرسشنامه توسط حسین‌خانی و همکاران (۱۳۹۲)، طراحی و تدوین شده است. پرسشنامه کودک‌آزاری ۲۶ سوال دارد و در طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از هرگز (۱) تا همیشه (۴) تنظیم شده است. نمرات بالاتری نشان دهند کودک‌آزاری خواهد بود. همچنین پرسشنامه شامل ۳ بعد روانی و عاطفی، جسمی و غفلت است. سازندگان روایی محتوایی را توسط خبرگان تایید کردند. همچنین سازندگان پایایی پرسشنامه را با آلفای کرونباخ و تکرارپذیری با ضریب همبستگی درون خوشه‌ای پس از آزمون به فاصله دو هفته اندازه‌گیری کردند. میانگین شفافیت و مناسبت پرسشنامه به ترتیب ۸۰/۳۶ و ۹۲/۵ و دامنه مناسبت سوال‌ها بین ۹۰/۱۴ - ۹۷/۲ بود. میانگین درون خوشه‌ای و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۹۲ بدست آمد (حسین‌خانی و همکاران، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر نیز پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و ۰/۹۲ بدست آمد.

پرسشنامه پریشانی روانشناختی (DTQ):^۲ این پرسشنامه توسط کسلر^۳ و همکاران (۲۰۰۲) استفاده شد که به منظور سنجش اختلالات روانی با ۱۰ سوال طراحی و تدوین شده است. پرسشنامه نشانه‌های روانشناختی که وضعیت روانی بیمار را طی یک ماه اخیر بررسی می‌کند، توسط کسلر و همکاران (۲۰۰۲)، به صورت ۱۰ سؤالی تنظیم شد. پاسخ سؤالات، به صورت ۵ گزینه‌ای تمام اوقات = ۴، بیشتر اوقات = ۳، بعضی اوقات = ۲، به ندرت = ۱ و هیچ‌وقت = ۰ است که بین ۰-۴ نمره‌گذاری می‌شود و حداکثر نمره در آن برابر ۴۰ است. کسلر و همکاران (۲۰۰۲)، روایی ملاکی پرسشنامه را با پرسشنامه سلامت عمومی ۰/۷۱ و پایایی پرسشنامه را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۳ گزارش کردند. وزیری و لطفی کاشانی (۱۳۹۱)، روایی ملاکی این ابزار را با محاسبه ضریب همبستگی پیرسون نمرات آن با پرسشنامه سلامت عمومی (۲۸ سوالی) بررسی و ۰/۸۰ گزارش کردند. یعقوبی (۱۳۹۴)، نیز در پژوهشی پایایی پرسشنامه را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ گزارش کردند. فرازمنند و ابراهیمی (۱۳۹۷)، پایایی پرسشنامه را استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر نیز پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمد.

پرسشنامه فرسودگی والدینی (PBQ):^۴ این پرسشنامه توسط روزکام^۵ و همکاران (۲۰۱۸) برای ارزیابی میزان فرسودگی والدینی ناشی از انجام وظایف مرتبط با فرزندپروری معرفی شد. پرسشنامه از ۲۳ گویه و ۴ خرده مقیاس خستگی نقش والدگری، تقابل با نقش والدگری قبلی، بی‌زاری از والدگری و فاصله عاطفی از فرزندان تشکیل شده و پاسخ‌دهنده باید در طیف لیکرت هفت درجه‌ای از هرگز (۰) تا هر روز (۶) به سوالات پاسخ دهد. از این رو دامنه نمرات بین ۰ تا ۱۳۸ و نمرات بالاتر نشان‌دهنده فرسودگی بالاتر والدین خواهد بود. روزکام و همکاران (۲۰۱۸)، با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بارهای عاملی این پرسشنامه را بین ۰/۶۹ و ۰/۸۸ و پایایی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و ۰/۹۳ گزارش کردند. موسوی، میکولایچاک و روزکام (۲۰۲۰)، روایی سازه نسخه ایرانی پرسشنامه فرسودگی والدینی را با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بررسی کردند. همچنین در این پژوهش پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و برای خستگی نقش والدگری، تقابل با نقش والدگری قبلی، بی‌زاری از والدگری و فاصله عاطفی از فرزندان و کل پرسشنامه

1. Child Abuse Questionnaire
2. Distress Tolerance Questionnaire
3. Kessler
4. Parental Burnout Questionnaire
5. Roskam

به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۸۷، ۰/۹۰، ۰/۶۰ و ۰/۹۳، گزارش شد. در مطالعه موسوی (۱۳۹۹)، پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و برای خرده مقیاس‌های خستگی نقش والدگری، تقابل با نقش والدگری قبلی، بیزاری از والدگری و فاصله عاطفی از فرزندان و کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۹۰، ۰/۸۸، ۰/۶۹ و ۰/۹۶ گزارش شد. شمالی و برخوردار (۱۴۰۱)، نیز پایایی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و ۰/۸۱ گزارش کردند. در پژوهش حاضر نیز پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۵ بدست آمد.

یافته‌ها

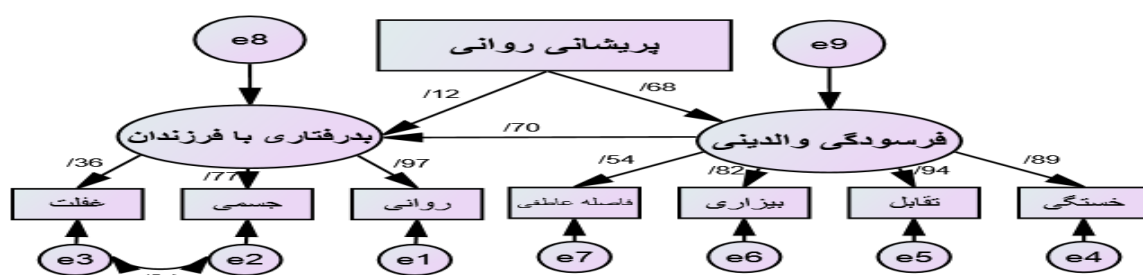
از مجموع ۲۴۸ شرکت‌کننده در پژوهش، میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب ۳۸/۳۱، ۷/۳۹ و محدوده سنی ۱۸ نفر (۷/۳ درصد) بین ۲۱ تا ۳۰ سال، ۱۳۴ نفر (۵۴/۰ درصد) بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۹۲ نفر (۳۷/۱ درصد) بین ۴۱ تا ۵۰ سال و ۴ نفر (۱/۶ درصد) بالاتر از ۵۰ سال بود. تحصیلات، ۱۸ (۷/۳ درصد) نفر راهنمایی و کمتر و ۹۴ نفر (۳۷/۹ درصد) دبیرستان و دیپلم، ۷۸ نفر (۳۱/۵ درصد) لیسانس، ۵۲ نفر (۲۱/۰ درصد) فوق لیسانس و ۶ نفر (۲/۴ درصد) دکتری بود. همچنین تحصیلات همسر، ۴۸ (۱۹/۴ درصد) نفر راهنمایی و کمتر و ۹۲ نفر (۳۷/۱ درصد) دبیرستان و دیپلم، ۷۲ نفر (۲۹/۹ درصد) لیسانس و ۳۶ نفر (۱۴/۵ درصد) فوق لیسانس بود. توزیع فراوانی نمرات متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است. شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱. بد رفتاری با -										
فرزندان										
۲. روانی و عاطفی	۰/۳۷**									
۳. جسمی	۰/۴۱**	۰/۵۱**								
۴. غفلت والدینی	۰/۵۲**	۰/۳۷**	۰/۴۳**							
۵. پریشانی روانشناختی	۰/۵۵**	۰/۴۵**	۰/۴۱**	۰/۳۶**						
۶. فرسودگی والدینی	۰/۶۹**	۰/۵۴**	۰/۵۰**	۰/۴۲**	۰/۶۴**					
۷. خستگی نقش والدگری	۰/۴۷**	۰/۴۳**	۰/۴۶**	۰/۴۹**	۰/۳۳**	۰/۵۱**				
۸. تقابل با نقش والدگری قبلی	۰/۵۹**	۰/۳۹**	۰/۳۵**	۰/۵۲**	۰/۵۶**	۰/۴۴**	۰/۴۰**			
۹. بیزاری از والدگری	۰/۳۸**	۰/۴۲**	۰/۴۴**	۰/۴۸**	۰/۴۲**	۰/۳۸**	۰/۵۲**	۰/۳۳**		
۱۰. فاصله عاطفی از فرزندان	۰/۴۶**	۰/۴۷**	۰/۴۲**	۰/۴۰**	۰/۴۰**	۰/۵۴**	۰/۴۹**	۰/۳۷**	۰/۴۹**	
میانگین	۳۲/۹۴	۱۴/۳۳	۱۱/۸۸	۶/۷۱	۲۱/۱۱	۴۰/۴۲	۱۶/۲۱	۱۰/۳۷	۷/۱۳	۶/۷۱
انحراف معیار	۸/۵۷	۵/۰۳	۳/۱۵	۱/۸۱	۷/۴۸	۱۹/۶۴	۸/۳۱	۶/۳۱	۴/۲۳	۳/۵۹
کجی	-۰/۷۶	۰/۹۳	۰/۷۱	۰/۳۹	۰/۶۲	-۰/۳۹	۰/۷۴	-۰/۸۱	۰/۸۸	-۰/۵۶
کشیدگی	۰/۲۹	۰/۵۴	-۰/۴۲	۰/۶۸	-۰/۵۳	۱/۲۱	۰/۹۷	۱/۶۹	-۰/۳۷	۱/۰۸

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

نتایج مربوط به یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است. همچنین در دو ردیف دیگر جدول نتایج کجی و کشیدگی جهت نرمال بودن داده‌ها آمده است. همانگونه که مشاهده می‌شود شاخص‌های کجی و کشیدگی همه متغیرهای آشکار بین ۲ و ۲- قرار دارد که بیانگر عدم انحراف بیش از حد توزیع نمرات متغیرها از توزیع نرمال است (مایلز و شولین، ۲۰۰۱؛ به نقل از کیامنش و کبیری، ۱۳۹۵). از سویی نتایج جدول نشان می‌دهد رابطه مثبت و معنی‌داری بین پریشانی روانشناختی و بدرفتاری با فرزندان وجود دارد. به این معنی افرادی که پریشانی روانشناختی بالایی دارند، گرایش بیشتری به بدرفتاری با فرزندان خود دارند. افزون بر آن بین فرسودگی والدینی و بدرفتاری با فرزندان رابطه مثبت و معنی‌داری بدست آمد. کلیه همبستگی‌ها در سطح معنی‌دار بوده‌اند ($P = 0/001$). پس از بررسی همبستگی متغیرهای پژوهش نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری و تحلیل عاملی برای هر سه متغیر مطلوب بود. در ادامه ابتدا مدل ساختاری پژوهش ارائه شده است.

شکل ۱. مدل اصلاح شده نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹

شکل ۱ مدل بررسی روابط بین متغیرها را نشان می‌دهد. در این مدل متغیر پریشانی روانی برونزا بوده و نقش مستقیم آنها بر فرسودگی والدینی و بدرفتاری با فرزندان و نقش غیر مستقیم آن بر بدرفتاری با فرزندان مورد بررسی قرار گرفت. نقش مستقیم فرسودگی والدینی بر بدرفتاری با فرزندان نیز در مدل ارائه شده است. در ادامه ضرایب مستقیم و غیرمستقیم روابط بین متغیرها در جداول ۲ و ۳ ارائه شده است.

جدول ۲: ضرایب مستقیم متغیرهای پژوهش

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	ضریب غیراستاندارد	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
پریشانی روانشناختی	فرسودگی والدینی	۰/۰۰۱	۰/۶۷۶	۰/۰۴۳	۴/۲۷۱	۰/۰۰۱
پریشانی روانشناختی	بدرفتاری با فرزندان	۰/۳۰۷	۰/۱۲۰	۰/۰۶۷	۵/۶۲۹	۰/۰۳۹
فرسودگی والدینی	بدرفتاری با فرزندان	۰/۰۰۱	۰/۶۹۶	۰/۰۷۵	۴/۰۸۶	۰/۰۰۱

تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از روابط متغیرها از طریق ضرایب مستقیم در جدول ۲ نشان می‌دهد که اثر مستقیم پریشانی روانشناختی و فرسودگی والدینی بر بدرفتاری با فرزندان مثبت است. همچنین اثر مستقیم پریشانی روانشناختی بر فرسودگی والدینی نیز مثبت بوده است. کلیه اثرات مستقیم نیز در سطح معنی‌دار بوده‌اند ($P = 0/001$).

جدول ۳: ضرایب غیرمستقیم متغیرهای پژوهش

مسیر غیر مستقیم	ضریب غیراستاندارد	ضریب استاندارد	سطح معناداری	حد پایین ضریب استاندارد	حد بالای ضریب استاندارد
پریشانی روانی به بدرفتاری با فرزندان	۰/۳۰۷	۰/۴۷۰	۰/۰۰۱	۰/۳۷۸	۰/۵۶۳

در روش بوت استرپ سطح اطمینان ۹۵ و تعداد نمونه‌گیری مجدد بوت استرپ ۵۰۰۰ در نظر گرفته شده است. اگر مقادیر حد بالا و حد پایین (فواصل اطمینان) شامل صفر نشود نقش متغیر میانجی معنادار است. بر اساس نتایج بوت استرپ مشخص شد که اثر غیر مستقیم پریشانی روانی مثبت و معنی‌دار بوده است. شاخص‌های برازش مدل در جدول ۴ ارائه شد.

جدول ۴: شاخص‌های برازندگی برای الگوی تدوین‌شده

χ^2	df	χ^2/df	RMSEA	TLI	IFI	CFI	NFI	AGFI	GFI	شاخص‌های برازش
		<۳	<۰/۰۸	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	دامنه پذیرش
۳۵/۸۷	۱۷	۲/۱۱	۰/۰۷۱	۰/۹۰۶	۰/۹۳۱	۰/۹۳۱	۰/۹۱۹	۰/۹۰۲	۰/۹۲۱	مقادیر بدست آمده

برای برآورد مدل ساختاری از روش بیشینه درست‌نمایی استفاده شد. در این مدل شاخص‌های برازندگی ریشه وارینانس خطای تقریب (RMSEA) ۰/۰۷۱، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۳۱، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر با ۰/۹۲۱، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (AGFI) برابر با ۰/۹۰۲، شاخص برازندگی هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۱۹، شاخص برازندگی افزایشی (IFI) برابر با ۰/۹۳۱ و شاخص توکر-لوپس (TLI) برابر با ۰/۹۰۶ به دست آمده که همگی بالای ۰/۹۰ بوده و برای برازش مدل مطلوب تلقی می‌شوند. همچنین مقداری χ^2 در این تحلیل ۳۵/۸۷ بدست آمده و درجه آزادی آن ۱۷ بوده که در نتیجه میزان $\chi^2/df = ۲/۱۱$ بدست آمد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹ انجام شد. نتایج نشان داد که ضریب مستقیم استاندارد پریشانی روانی بر بدرفتاری با فرزندان معنی‌دار بوده است. نتیجه بدست آمده با نتایج سایر مطالعات از جمله مطالعه ناوا و همکاران (۲۰۱۸)، سنات و همکاران (۲۰۲۱)، سلوی (۲۰۲۲) و جانسون-رید و همکاران (۲۰۲۰)، همسوست. نتایج این مطالعات نیز نشان می‌دهد که پریشانی روانی احتمال بدرفتاری با فرزندان را افزایش می‌دهد. برای مثال ناوا و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان داد که پریشانی روانی یکی مولفه‌های تاثیر گذار بر بدرفتاری با فرزندان است. در تبیین نتیجه بدست آمده می‌توان گفت یکی از علل بدرفتاری با فرزندان، تجربه هیجان خشم و عدم توانایی در کنترل آن است. بنابراین عواملی که در افزایش هیجان خشم نقش داشته باشد می‌تواند به پرخاشگری و بدرفتاری با فرزندان منجر شود. از آنجا که پریشانی روانی با افزایش هیجان‌های منفی از جمله خشم همراه است (میکولایچاک و همکاران، ۲۰۱۸)، می‌تواند به بدرفتاری با فرزندان منجر شود. سنات و همکاران (۲۰۲۱) نیز در مطالعه خود نشان دادند که همه‌گیری کووید-۱۹ در افزایش خشونت نقش دارد. زمانی که مادر مکرراً این هیجانات را تجربه کرده و حامل هیجان‌های منفی باشد، ممکن است آگاهانه و یا ناآگاهانه برای تخلیه هیجانات خود با فرزندانش بدرفتاری کند. سلوی (۲۰۲۲) نیز در مطالعه خود نشان داد که والدین با پریشانی روانی زیاد با بدرفتاری با فرزندان هیجانات خود را تخلیه می‌کنند.

همچنین نتایج نشان داد ضریب مستقیم استاندارد فرسودگی والدینی بر بدرفتاری با فرزندان معنی‌دار بوده است. نتایج این بخش با نتایج مطالعات جیمز و همکاران (۲۰۲۰)، استیونسون و همکاران (۲۰۲۱) و پیتریکا و همکاران (۲۰۲۱)، همسوست. نتایج این بخش از پژوهش می‌تواند بر اساس تاثیر فرسودگی والدینی بر شیوه‌های فرزندپروری توضیح داد. زمانی که مادران در نقش خود دچار فرسودگی می‌شوند به احتمال بیشتری از شیوه‌های استبدادی برای تربیت فرزندان خود استفاده می‌کنند (رودریگز، ۲۰۱۰). از سوی دیگر فرسودگی والدینی با تجربه مکرر خشم نیز همراه است. فونتانسی و همکاران (۲۰۲۰)، نیز در مطالعه خود نشان داد که در فرسودگی والدینی رفتارهای خشن محتمل‌تر است. از سوی دیگر ممکن است فرسودگی والدینی به خستگی عاطفی مادر منجر شده و بی‌توجهی عاطفی به فرزندان را افزایش دهد (بریندا و همکاران، ۲۰۲۰). در توضیحی دیگر فرسودگی والدینی یکی از متغیرهایی است شفقت به خود و دیگران را کاهش می‌دهد (استیونسون و همکاران، ۲۰۲۱). مادرانی که در نقش خود دچار فرسودگی می‌شوند مهربانی به خود و دیگران را از دست داده و ممکن است نسب به خود و یا فرزندانشان دچار غفلت شده و یا دست به آزارهای جسمی و یا روانی بزنند. در تبیینی دیگر یکی از علل بدرفتاری با فرزندان تعارض والد-فرزند است. زمانی که تعارض بین فرزندان و والدین افزایش یابد والدین به میزان بیشتری دست به رفتارهای خشونت‌آمیز می‌زنند و این مساله بدرفتاری با فرزندان را افزایش می‌دهد. تحقیقات انجام‌شده بر روی والدین در طول همه‌گیری کووید-۱۹ نیز تأیید کننده یافته‌های این بخش بوده و نشان می‌دهد که فشار روانی فرسودگی والدینی با افزایش

تعارض بین فرزندان و والدین و تشدید بدرفتاری با فرزندان همراه بوده است (راسل و همکاران، ۲۰۲۰). تحقیقات مشابهی نیز نشان می‌دهد که عوامل استرس‌زای مرتبط با کووید-۱۹ والدین، بدرفتاری با فرزندان را پیش‌بینی می‌کند (براون و همکاران، ۲۰۲۰؛ کولر و همکاران، ۲۰۲۰؛ شارما و همکاران، ۲۰۲۱).

از سوی دیگر نتایج نشان داد ضریب مستقیم استاندارد پریشانی روانی بر فرسودگی والدینی معنی‌دار بوده است. نتایج این بخش با نتایج سایر مطالعات از جمله پژوهش زیمرمن و همکاران (۲۰۲۲)، سنات و همکاران (۲۰۲۱) و ژیانگ و همکاران (۲۰۲۰)، همسوست. نتایج این مطالعات نیز می‌شود که فشارهای روانی همه‌گیری کووید-۱۹ فرسودگی والدینی را افزایش می‌دهد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت فرسودگی والدینی وضعیتی مزمن است که به دلیل فشار بالای فرزندپروری ناشی از عدم تطابق بین منابع در دسترس خانواده‌ها و منابع مورد نیاز برای تربیت فرزندان ایجاد می‌شود (میکولایچاک و همکاران، ۲۰۱۸). بنابراین عوامل استرس‌زا می‌تواند آن را تشدید کند. در حالی که در همه‌گیری کووید-۱۹ پدران به لحاظ اقتصادی فشارهای زیادی را متحمل شدند اما مادران مجبور در کنار نقش‌های متعدد خود، نگرانی مربوط به مشکلات تحصیلی را نیز تحمل نمایند و این مساله می‌تواند به پریشانی روانی منجر شود. مساله دیگری که می‌تواند پریشانی روانی را در همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش دهد کاهش ارتباطات اجتماعی و منابعی است که مادران بتوانند استرس‌های خود را تخلیه کنند. پیکانتو و همکاران (پیکانتو و همکاران، ۲۰۲۰)، در مطالعه خود نشان دادند که در انزوای اجتماعی، افراد ممکن است مستعد هیجان‌نا منفی شوند که می‌تواند بر اضطراب، استرس و در نهایت فرسودگی والدینی آنها تأثیر بگذارد.

همچنین نتایج نشان داد که اثر غیر مستقیم پریشانی روانشناختی به بدرفتاری با فرزندان و اثر کل آن نیز معنی‌دار بوده است. بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر اینکه فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان در پاندمی کووید-۱۹ نقش واسطه‌ای، تأیید شد. در توضیح نتیجه اصلی پژوهش حاضر می‌توان گفت که همه‌گیری کووید-۱۹ با مشکلات زیادی چون عدم تامین نیازهای مادی خانواده، مشکلات شغلی، مشکلات تحصیلی فرزندان و انزوای اجتماعی همراه بوده است. در این شرایط مادران دارای دانش‌آموز نوجوان با شرایطی مواجهند که در آن مشکلات ناشی از دوران نوجوانی با مشکلات تحصیلی فرزندان‌شان به یکدیگر گره خورده است. نوجوانان و بخصوص نوجوانان پسر که تمایل زیادی برای ارتباطات حقیقی با دوستان خود دارند، ناگهان خود را در شرایطی دیدند که بسیاری از فعالیت‌های حقیقی آنها محدود شد. این شرایط می‌تواند به رفتارهایی چون استفاده بیش از حد از تلفن همراه و حضور در شبکه‌های مجازی، سرپیچی از دستورات والدین، تغییر در سبک زندگی سالم و عدم توجه به حضور در کلاس‌های مجازی منجر شود. در این شرایط مادر که مسئولیت بیشتری در خصوص مشکلات تحصیلی فرزندان را بر عهده دارد فشارهای روانی زیادی را متحمل شده و ممکن است دچار پریشانی روانی گردد. طولانی شدن همه‌گیری کووید-۱۹ سبب شد تا برخی از مادران این مشکلات را به مدت زیادی متحمل شده و در نقش خود فرسوده شوند. این مساله به خصوص در مورد مادرانی که از حمایت عاطفی همسر برخوردار نبوده و یا چند فرزند دانش‌آموز دارند، محتمل‌تر است. از آنجاکه در فرسودگی والدینی به‌تجربه مکرر استرس و انتخاب شیوه‌های استبدادی برای تربیت فرزندان همراه است (رودریگز، ۲۰۱۰)، بدرفتاری با فرزندان را افزایش می‌دهد. خستگی عاطفی مادر در فرسودگی والدینی نیز می‌تواند غفلت و بی‌عاطفی را افزایش دهد (بریاندا و همکاران، ۲۰۲۰). کاهش شفقت نیز یکی دیگر از پیامدهای فرسودگی والدینی است (استیونسون و همکاران، ۲۰۲۱). که در بدرفتاری با فرزندان را نقش دارد (کولر و همکاران، ۲۰۲۰؛ شارما و همکاران، ۲۰۲۱).

به طور کلی نتایج پژوهش نشان داد اثرات ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ مانند کاهش دسترسی به حمایت‌های اجتماعی، عوامل استرس‌زای مرتبط با از دست دادن شغل و درآمد خانواده، عدم اطمینان از آینده و بروس کرونا، مشکلات روانی ناشی از محدودیت‌های قرنطینه، مشکلات تحصیلی ناشی از آموزش‌های مجازی فرزندان، پریشانی والدین و به خصوص مادر را افزایش داده است. افزایش پریشانی با تشدید فرسودگی والدینی همراه بوده و خطر بدرفتاری با فرزندان را افزایش می‌دهد. با توجه به اینکه بدرفتاری با فرزندان، غفلت، خشونت خانگی، در میان سایر تجربیات نامطلوب دوران کودکی و نوجوانی، با پیامدهای منفی بی‌شماری از جمله تغییرات در رشد مغز، مشکلات سلامت مزمن، بیماری‌های روانی و سوء مصرف مواد در بزرگسالان همراه است، پیامدها برای کودکان و نوجوانان بسیار جدی است و نیاز به بررسی و مداخله فوری دارد.

این پژوهش نیز مانند دیگر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی همراه بود که می‌توان به استفاده از پرسشنامه به عنوان تنها ابزار پژوهش، استفاده از نمونه‌گیری دردسترس، عدم کنترل متغیرهای مداخله‌گر و همچنین محدود شدن جامعه پژوهش به والدین دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان اردکان اشاره کرد که لزوم احتیاط در تعمیم نتایج را نشان می‌دهد. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که در آینده

مطالعاتی را مورد توجه قرار دهند که در آن نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین پریشانی روانی و بدرفتاری با فرزندان با در نظر گرفتن نقش تعدیل‌گر جنسیت، میزان تحصیلات و طبقه اجتماعی - اقتصادی مورد بررسی قرار گیرد.

تعارض منافع: مطالعه حاضر با حمایت معنوی اداره آموزش و پرورش شهرستان اردکان و بدون حمایت مالی انجام شده و هیچگونه تضاد منافی برای نویسندگان و سایر افراد در مقاله وجود ندارد.

منابع

- حسینخانی، ز.، نجات، س.، مجدزاده، ر.، مهرام، م.، افلاطونی، ع. طراحی پرسشنامه کودک آزاری در ایران. *مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی*، ۱۱ (۳)، ۲۹-۳۸. <http://sjsph.tums.ac.ir/article-1-5056-fa.html>
- شمالی احمدآبادی، م.، برخوردار احمدآبادی، ع. (۱۴۰۱). اثربخشی مداخله مبتنی بر تاب آوری پنسیلوانیا بر فرسودگی والدینی و کودک آزاری ناشی از پاندمی کووید-۱۹ در مادران دانش آموزان دوره اول ابتدایی، *تعالی مشاوره و روان درمانی*، ۱۱(۳)، ۳۹-۵۱. <https://20.1001.1.25382799.1401.11.43.4.5>
- شمالی احمدآبادی، م.، برخوردار احمدآبادی، ع.، آریانیور، ل. (۱۴۰۰). نقش فرسودگی والدینی در بدرفتاری با دانش‌آموزان ابتدایی در همه‌گیری کووید-۱۹. *پوشش در آموزش علوم انسانی*، ۷(۲۴)، ۱۷-۳۲. <https://20.1001.1.27172260.1400.7.24.2.4>
- فرازمند، م.، ابراهیمی، س. (۱۳۹۷). اثربخشی کیفیت زندگی درمانی بر فرسودگی زناشویی و پریشانی روان‌شناختی زنان نابارور. *مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد*، ۶۱(۱)، ۳۲۰-۳۲۹. [doi: 10.22038/mjms.2019.15078](https://doi.org/10.22038/mjms.2019.15078)
- موسوی، ف. (۱۳۹۹). مقایسه تجربه فرسودگی والدینی و نگرش به نقش‌های جنسیتی در مادران شاغل و غیرشاغل ساکن شهر تهران. *مطالعات اجتماعی روان شناختی زنان*، ۱۸(۴)، ۷-۳۲. [doi: 10.22051/jwsp.2020.31965.2250](https://doi.org/10.22051/jwsp.2020.31965.2250)
- وزیری، ش.، لطفی کاشانی، ف. (۱۳۹۱). سبک‌های هویت و پریشانی روانی. *اندیشه و رفتار در روان شناسی بالینی*، ۷(۲۶)، ۷۷-۸۶. https://jtbcp.riau.ac.ir/article_33.html
- یعقوبی، ح. (۱۳۹۴). ویژگی‌های روانسنجی نسخه ۱۰ سوالی پرسشنامه پریشانی روانشناختی کسلر (K-۱۰). *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۴(۴)، ۴۵-۵۷. [doi: 10.22059/japr.2016.57963](https://doi.org/10.22059/japr.2016.57963)
- Abidin, R. R. (1997). Parenting stress index: A measure of the parent child system. In C. Zalaquett & R. Woods (Eds.), *Evaluating stress: A book of resources* (pp. 277-291). Lanham: Scarecrow Press, Inc. <https://psycnet.apa.org/record/1997-09146-015>
- Aguiar, J., Matias, M., Braz, A. C., César, F., Coimbra, S., Gaspar, M. F., & Fontaine, A. M. (2021). Parental Burnout and the COVID-19 Pandemic: How Portuguese Parents Experienced Lockdown Measures. *Family Relations*. <https://dx.doi.org/10.1111/fare.12558>
- Alimoradi, Z., Broström, A., Tsang, H. W., Griffiths, M. D., Haghayegh, S., Ohayon, M. M., ... & Pakpour, A. H. (2021). Sleep problems during COVID-19 pandemic and its' association to psychological distress: A systematic review and meta-analysis. *EClinicalMedicine*, 36, 100916. <https://dx.doi.org/10.1016/j.eclinm.2021.100916>
- Bauch, J., Hefti, S., Oeltjen, L., Pérez, T., Swenson, C. C., Fürstenau, U., ... & Schmid, M. (2022). Multisystemic therapy for child abuse and neglect: Parental stress and parental mental health as predictors of change in child neglect. *Child Abuse & Neglect*, 126, 105489. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105489>
- Brown, S. M., Doom, J. R., Lechuga-Peña, S., Watamura, S. E., & Koppels, T. (2020). Stress and parenting during the global COVID-19 pandemic. *Child abuse & neglect*, 110, 104699. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104699>
- Cénat, J. M., Blais-Rochette, C., Kokou-Kpolou, C. K., Noorishad, P. G., Mukunzi, J. N., McIntee, S. E., ... & Labelle, P. R. (2021). Prevalence of symptoms of depression, anxiety, insomnia, posttraumatic stress disorder, and psychological distress among populations affected by the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Psychiatry research*, 295, 113599. <https://dx.doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113599>
- Cruz, M. C. R. D. L., & Alarco, J. J. (2021). Women who experience child abuse are more likely to be victims of intimate partner violence in Peru. *Revista Brasileira de Epidemiologia*, 24. <https://dx.doi.org/10.1590/1980-549720210058>
- Fontanesi, L., Marchetti, D., Mazza, C., Di Giandomenico, S., Roma, P., & Verrocchio, M. C. (2020). The effect of the COVID-19 lockdown on parents: A call to adopt urgent measures. *Psychological trauma: theory, research, practice, and policy*, 12(S1), S79. <https://dx.doi.org/10.1037/tra0000672>
- Handi, M., Wright, S., & Lokhandwala, Z. (2021). 603 'Abuse hidden from the view'-Covid-19 lockdown child abuse audit. <https://dx.doi.org/10.1136/archdischild-2021-rcpch.95>
- Ikhsan, A. (2020). Kekerasan terhadap anak meningkat selama pandemi, dosen IPB jelaskan penyebabnya. *Kompas*.
- James, M. E. B. I. R., Grossb, J., Kapala, A. F. F., Gérard, F., & Mikolajczaka, M. (2020). Treating parental burnout: Impact of two treatment modalities on burnout symptoms, emotions, hair cortisol, and parental neglect and violence. *Balance*, 28(70.31), 0-91. <https://dx.doi.org/10.1159/000506354>
- Jernbro, C., Tindberg, Y., & Janson, S. (2022). High risk of severe child abuse and poly-victimisation in families with parental substance misuse—results from a swedish school-based survey. *Child Abuse Review*, e2741. <https://dx.doi.org/10.1002/car.2741>

The mediating role of parental burnout in the relationship between psychological distress and child abuse in the ...

- Jonson-Reid, M., Drake, B., Cobetto, C., & Ocampo, M. G. (2020). Child abuse prevention month in the context of COVID-19. *Center for Innovation in Child Maltreatment Policy, Research and Training, Washington University in St. Louis*. <https://cicm.wustl.edu/child-abuse-prevention-month-in-the-context-of-covid-19>
- Kerr, M. L., Fanning, K. A., Huynh, T., Botto, I., & Kim, C. N. (2021). Parents' Self-Reported Psychological Impacts of COVID-19: Associations With Parental Burnout, Child Behavior, and Income. *Journal of Pediatric Psychology*. <https://dx.doi.org/10.1093/jpepsy/jsab089>
- Kessler, R. C., Andrews, G., Colpe, L. J., Hiripi, E., Mroczek, D. K., Normand, S. L., ... & Zaslavsky, A. M. (2002). Short screening scales to monitor population prevalences and trends in non-specific psychological distress. *Psychological medicine*, 32(6), 959-976. <https://doi.org/10.1017/S0033291702006074>
- Kovler, M. L., Ziegfeld, S., Ryan, L. M., Goldstein, M. A., Gardner, R., Garcia, A. V., & Nasr, I. W. (2021). Increased proportion of physical child abuse injuries at a level I pediatric trauma center during the Covid-19 pandemic. *Child abuse & neglect*, 116, 104756. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104756>
- Lewnard, J. A., & Lo, N. C. (2020). Scientific and ethical basis for social-distancing interventions against COVID-19. *The Lancet infectious diseases*, 20(6), 631-633. [https://dx.doi.org/10.1016/S1473-3099\(20\)30190-0](https://dx.doi.org/10.1016/S1473-3099(20)30190-0)
- Manja, S. A., Mohamad, I., Ismail, H., & Yusof, N. I. (2020). Covid-19: The Investigation On The Emotional Parental Burnout During Movement Control Order In Malaysia. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(2), 4912-4929. https://ejmcm.com/pdf_3207_d50a883c70847e131ebd9a35f4beaefa
- Mendis, S., Lindholm, L. H., Mancia, G., Whitworth, J., Alderman, M., Lim, S., & Heagerty, T. (2007). World Health Organization (WHO) and International Society of Hypertension (ISH) risk prediction charts: assessment of cardiovascular risk for prevention and control of cardiovascular disease in low and middle-income countries. *Journal of hypertension*, 25(8), 1578-1582. <https://dx.doi.org/10.1097/HJH.0b013e3282861fd3>
- Mikolajczak, M., Brianda, M. E., Avalosse, H., & Roskam, I. (2018). Consequences of parental burnout: Its specific effect on child neglect and violence. *Child abuse & neglect*, 80, 134-145. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.03.025>
- Mousavi, S. F., Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2020). Parental burnout in Iran: Psychometric properties of the Persian (Farsi) version of the Parental Burnout Assessment (PBA). *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2020(174), 85-100. <https://doi.org/10.1002/cad.20369>
- Nawa, N., Isumi, A., & Fujiwara, T. (2018). Community-level social capital, parental psychological distress, and child physical abuse: a multilevel mediation analysis. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 53(11), 1221-1229. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00127-018-1547-5>
- Nguyen, L. H. (2021). Calculating the impact of COVID-19 pandemic on child abuse and neglect in the US. *Child Abuse & Neglect*, 118, 105136. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105136>
- Ortiz, R., Kishton, R., Sinko, L., Fingerman, M., Moreland, D., Wood, J., & Venkataramani, A. (2021). Assessing child abuse hotline inquiries in the wake of COVID-19: Answering the call. *JAMA pediatrics*, 175(8), 859-861. <https://dx.doi.org/10.1001/jamapediatrics.2021.0525>
- Pizziga, J., Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2021). Exploration des relations entre le burnout parental, le Child Abuse Potential et les comportements de négligence et de violence envers les enfants. <http://hdl.handle.net/2078.1/thesis:29398>
- Prikhidko, A., Long, H., & Wheaton, M. G. (2020). The Effect of Concerns About COVID-19 on Anxiety, Stress, Parental Burnout, and Emotion Regulation: The Role of Susceptibility to Digital Emotion Contagion. *Frontiers in public health*, 8, 894. <https://dx.doi.org/10.3389/fpubh.2020.567250>
- Rodriguez, C. M. (2010). Parent-child aggression: association with child abuse potential and parenting styles. *Violence and Victims*, 25(6), 728-741. <https://connect.springerpub.com/content/sgrvv/25/6/728.abstract>
- Roskam, I., Brianda, M. E., & Mikolajczak, M. (2018). A step forward in the conceptualization and measurement of parental burnout: the parental burnout assessment (PBA). *Frontiers in Psychology*, 9, 758. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00758>
- Russell, B. S., Hutchison, M., Tambling, R., Tomkunas, A. J., & Horton, A. L. (2020). Initial challenges of caregiving during COVID-19: Caregiver burden, mental health, and the parent-child relationship. *Child Psychiatry & Human Development*, 51(5), 671-682. <https://dx.doi.org/10.1007/s10578-020-01037-x>
- Sanayeh, E. B., Iskandar, K., Fadous Khalife, M. C., Obeid, S., & Hallit, S. (2022). Parental divorce and nicotine addiction in Lebanese adolescents: the mediating role of child abuse and bullying victimization. *Archives of public health*, 80(1), 1-11. <https://dx.doi.org/10.1186/s13690-022-00848-9>
- Selvi, I. D. (2022). Online learning and child abuse: the COVID-19 pandemic impact on work and school from home in Indonesia. *Heliyon*, e08790. <https://dx.doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e08790>
- Sharma, S., Wong, D., Schomberg, J., Knudsen-Robbins, C., Gibbs, D., Berkowitz, C., & Heyming, T. (2021). COVID-19: Differences in sentinel injury and child abuse reporting during a pandemic. *Child abuse & neglect*, 116, 104990. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.104990>
- Stevenson, M. C., College, K., Schaefer, C. T., & Ravipati, V. M. (2021). COVID-19 patient care predicts nurses' parental burnout and child abuse: Mediating effects of compassion fatigue. *Child Abuse & Neglect*, 105458. <https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105458>
- Xiong, J., Lipsitz, O., Nasri, F., Lui, L. M., Gill, H., Phan, L., ... & McIntyre, R. S. (2020). Impact of COVID-19 pandemic on mental health in the general population: A systematic review. *Journal of affective disorders*, 277, 55-64. <https://dx.doi.org/10.1016/j.jad.2020.08.001>
- Zimmermann, G., Antonietti, J. P., Mageau, G., Mouton, B., & Van Petegem, S. (2022). Parents' Storm and Stress Beliefs about Adolescence: Relations with Parental Overprotection and Parental Burnout. *Swiss Psychology Open: the official journal of the Swiss Psychological Society*, 2(1), 33-41. <https://swisspsychologyopen.com/articles/10.5334/spo.31>